

SIİRT İLİ KIRSAL TURİZM POTANSİYELİ VE TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KIRSAL TURİZM ALGILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Abdullah USLU* M. Fatih SANCAR** Bayram AKAY*** Doğan KUTUKIZ****

Öz

Bu araştırma Siirt'in kırsal turizm potansiyeline yönelik literatür araştırmasına ve bu ildeki turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerine yapılan anket verilerine dayanmaktadır. Bölge kırsal alan, kırsal miras, kırsal yaşam ve kırsal etkinlikler açısından değerlendirilmiştir. Bölgenin tek önlisans düzeyinde turizm eğitimi veren Siirt Üniversitesi "Turizm ve Seyahat Hizmetleri" programına kayıtlı toplam 206 öğrenci örnek hacmini oluşturmuştur. Araştırmanın amacı, I) Siirt ili kırsal turizm potansiyelini, II) Siirt ilinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kırsal turizme bakış açılarını ortaya koymaktır. Araştırmanın sonucunda gastronomi/mutfak turizmi, inanç turizmi, doğa yürüyüşü, rafting turizmi, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği, mağara turizmi ve av turizmi gibi turizm türlerinin Siirt'in kırsal turizm potansiyelini oluşturduğu saptanmıştır. Öğrenciler kırsal turizmin olumlu yönlerine daha çok katılırken, olumsuz sonuçlarına daha az katılmaktadır. Ayrıca Anova ve t-testi analizleri sonucunda öğrencilerin cinsiyeti, ikametgâh yerleri, turizmde çalışma süreleri ile kırsal turizmin olumsuz yönlerini algılamaları arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Turizm, Siirt İli, Turizm Öğrencileri, Güneydoğu Anadolu, Turizm Potansiyeli.

A RESEARCH ON RURAL TOURISM POTENTIAL AND EDUCATED STUDENTS PERCEPTION OF RURAL TOURISM IN SIIRT CITY

Abstract

This study depends on literature review on the rural tourism potential of Siirt and survey data of tourism undergraduate students in Siirt. The region was evaluated of its rural area, rural heritage, rural life and rural activities. The sample was composed of 206 students, enrolled at the programme of "Tourism and Travel Services", which is the only programme providing undergraduate education in the region, at Siirt University. The study aims (1) to reveal the rural tourism potential of Siirt (2) and to reveal students' perceptions of rural tourism who study tourism in Siirt. The study reveals that gastronomic tourism, belief tourism, nature walk tourism, rafting tourism, sportive line fishing tourism, bird watching tourism, cave tourism, and hunting tourism are rural tourism potentials of Siirt. The students are more affiliated with the positive aspects of rural tourism and they are less affiliated with the negative aspects. Furthermore, Anova and t-test reveal statistical differences between students' gender, domicile, experience in the tourism sector and their perceptions of the negative aspects of rural tourism.

Key Words: Rural Tourism, Siirt City Province, Tourism Students, Southeast Anatolia, Tourism Potential.

* Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fethiye A.S.M.K. MYO, auslu@mu.edu.tr

** Doktora Öğrencisi; Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Öğr. Gör. Siirt Üniversitesi, Kurtalan MYO, fatih sancar@siirt.edu.tr

*** Arş. Gör. Dr., Kırklareli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, makay041@hotmail.com

**** Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, dkutukiz@yahoo.com

1. GİRİŞ

Boş zaman faaliyeti olarak tanımlanan turizm sözcüğüne ilk olarak 1811 yılında Oxford İngilizce Sözlüğü'nde rastlanmıştır. Ancak kavramın antik Yunan ve Roma'ya kadar uzandığı, bu uygarlıkların zengin vatandaşlarının termal kaplıcalara tatile gittiği, Avrupa ve Akdeniz bölgesinin egzotik yerlerini keşfettikleri bilinmektedir. Bir Fransız keşifi olan Ameri de Piceaud ilk tur rehberliği kitabını yazan kişi olarak onurlandırılmıştır. 1130 yılında yayımlanan kitabı İspanya'ya hac seyahatlerini konu almıştır. Daha önceki seyahatler çoğunlukla dini, bilim araştırmaları, coğrafi keşifler, kültürel ve antropolojik çalışmalar, insan ve kaynak araştırma serüvenleri ya da fetihleri ile ilişkilendirilmiştir. Diğer yandan başlangıçtan beri gezginler keşif ve dinlenme için doğal güzellikleri barındıran yerleri de deneyimlerine katmışlardır (Honey, 1999: 9).

Günümüzde sanayileşme ve kentleşmenin artması, insanların tatil yapma ihtiyaçlarını artırmaktadır. İnsanların farklı ihtiyaçlarından dolayı çeşitli yeni turizm türleri ortaya çıkmıştır. Dünya genelinde gelir seviyesinin ve turizm bilincinin artması, turizmi ekonomik açıdan da önemli bir konuma getirmiştir. Hızla gelişen turizm sektörü içinde, kırsal turizm giderek artan bir öneme sahip olmaya başlamıştır. Devlet tarafından da önemi fark edilen kırsal turizm, kalkınma programları içerisinde yer almaya başlamıştır. Kırsal turizm, ekonomik ve toplumsal gelişme ve yeniliğin önemli bir aracı olarak kabul edilmektedir (Sharpley, 2002: 233).

Genelde ülkemiz özelde ise Siirt ili kırsal turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Siirt ilinde kırsal alanlar detaylı bir şekilde incelendiğinde yiyecek-içecek kültürü, inanç turizmi değerleri, endemik bitki ve yaban hayatı, el sanatları, tarihi geçmişi ve tarımsal faaliyetler önemli kırsal turizm potansiyellerindedir. Fakat kırsal bölgede yaşayan insanların bilgilendirilmesi için yeterli çalışmanın yapılmamış olması nedeniyle, yörede kırsal turizm hak ettiği yerde olmadığı söylenebilir. Bu çalışmanın amacı, I) Siirt ilinde kırsal turizm potansiyelin belirlenmesi, II) Siirt ilinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kırsal turizme olan bakış açılarını tespit etmektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Kırsal Turizm ve Turizm Eğitimi

Literatürde turizm eğitimi; turizm olay ve ekonomisinin halka öğretilmesi, turizm kaynaklarını koruma bilincinin geliştirilmesi, turiste karşı eşit ve dürüst hizmet etmede etik davranışların geliştirilmesi ve turizm sektöründe iş göreceği bilgili ve kalifiye işgören ve yöneticilerin yetiştirilmesine yönelik amaçların başarılmasına yönelik faaliyetler olarak ifade edilmektedir. Bu faaliyetlerin başarılması doğrultusunda Türkiye'de mesleki turizm eğitimi; örgün eğitim ve yaygın eğitim faaliyetlerini kapsayan iki yönlü çalışmalarla sürdürülmektedir. Örgün turizm eğitimi; ortaöğretim, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde verilen eğitimleri kapsamaktadır. Yaygın eğitim faaliyetleri ise resmi ve özel kuruluşlar tarafından verilen kısa süreli mesleki kursları olmaktadır. Türkiye'de turizm eğitimine yönelik son dönem sosyolojik araştırmalar incelendiğinde istihdam, sektörel beklenti, sektörel kaygı ve staj uygulamalarına yönelik araştırmalara sıkça rastlanmaktadır. Bununla birlikte turizm öğrencilerinin alternatif turizm türlerine bakış açılarına yönelik bir araştırmaya rastlanmamaktadır. Oysaki ülkelerin turizm faaliyetlerini sezonluk olmaktan çıkarıp, tüm yıla yayma zorunluluğuna vurgu yapıldığı bir dönemde alternatif turizm geliştirilmesine yönelik

çalışmaların gerekliliği tartışılmaz bir gerçektir. Turizm sektöründe geleceğin yöneticileri ve işgörenleri olarak kabul edilen turizm öğrencilerin bakış açılarını dikkate almak, gelecekte sektörünün şekillenmesi ve çeşitlenmesi bakımından açısından önemli bir unsur olarak görülebilir (Ayaz ve diğerleri., 2012: 104)

Kırsal bölgelerde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerini tanımlamak için çeşitli terimler kullanılmıştır: Agriturizm / agroturizm, çiftlik turizmi, kırsal turizm, yumuşak turizm, alternatif turizm, ekoturizm ve benzeri, ayrıca bunların bir ülkeden diğerine ve bir kullanıcıdan diğerine farklı anlamları vardır. ‘Kırsal turizm’ terimi Avrupa Topluluğu tarafından bir kırsal alanda gerçekleştirilen tüm turizm faaliyetlerini kapsayacak şekilde uyarlanmıştır (Ligtenberg, 2000).

Kırsal turizmi tanımlamadan önce, kırsal alanın tanımının yapılması gerekmektedir. Kırsal alanı turizm açısından değerlendirdiğimizde; “deniz turizmi merkezleri dışında kalan, kentsel yerleşimlerden uzak, kırsala özgü doğal ve kültürel hayatın korunduğu, oldukça tenha ve kırsal hayatla ilgili çeşitli aktivitelerin gerçekleştirildiği yerler” olarak tanımlayabiliriz. Kırsal alanlarda ekonomi tarıma dayalı olduğu için, yüz yüze ilişkilerin yaygın olduğu, işbölümü ve uzmanlaşmanın fazla gelişmediği ve toplu yaşam tarzının egemen olduğu gözlenmektedir. Bu hayat tarzı özellikleri, kentsel hayat içinde bunalan, büyük şehir melankolisini yaşayan insanların eksikliğini çektiği en önemli unsurlardır (Uçar, 2010: 9). Kırsal alan çevreleri, eski hayat tarzı ve kültürü arayışı içinde olan turistler için, özgün ve istenen yerler olarak kabul edilebilir (Iorio ve Corsale, 2010).

Kırsal turizm, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yörelere ziyaretleri, buralarda çiftçilerin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekânlarda talep ederek ve yörede para artırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür (Akça, 2004: 63)

Diğer bir tanıma göre ise kırsal turizm, turistlerin doğal ortamlarda tatillerini geçirmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla kırsal bir yerleşmeye giderek, konaklamaları ve o kırsal yerleşmeye özgü etkinlikleri izlemeleri ya da katılmalarıyla gerçekleşen bir turizm türüdür (Özkan, 2007: 82).

Kırsal turizm, doğal kaynaklara dayalı, kırsal yerleşimlerle iç içe olan bir turizm türüdür. Her geçen gün önemi daha iyi anlaşılan kırsal turizm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde var olan turizm türlerinin alternatifi ya da tamamlayıcısı olarak görülmektedir. Tarım ve balıkçılık gibi geleneksel üretim şekillerinin azaldığı, yerel halkın geçimini sağlayamadığı alanlarda kırsal turizm ek iş olanakları yaratmada ve hayat standartlarını yükseltmede önemli bir vasıta olarak görülmektedir (MacDonald ve Jolliffe, 2003:307).

Kırsal turizm aynı zamanda yurtiçi (yerel) kültürel değerlerinin ve sanat yapılarının kazanç amacıyla suni bir şekilde yeniden oluşturulmasını teşvik etmektedir. Sanat, folklor, festival, tiyatro gibi aktivitelerin kalitesinin yükselmesine olanak sağlar. Faaliyetleri destekler ve bunların sürdürülmesi için kaynak oluşturur. Yerel sanat ve el işleri için piyasa oluşturur. Belirli bölgelerin yerel kimliklerini güçlendirir, yerel gururun arttırılmasını sağlar. Çevresel değerlendirmeyi hem ziyaretçilerin hem de yerli halkın anlaması için ortam oluşturur (Middleton ve Rebecca, 1988).

Bu kavramı geliştirmek için dünyada çeşitli ülkelerin yapmış olduğu kavram tanımına dayanarak bir dizi tanımlama yapmak mümkündür. Dünya turizm örgütüne göre; kırsal turizm terimi kırsal kültürü rekreasyonel turist ürününün ana parçasının olduğu yukarıdaki

tanımlamayı genişleterek kullanmaktadır. Kırsal turizmde, hizmet sağlayanlar, ziyaretçilerle kişisel iletişime yardım ederler ve ziyaretçilerin ziyaret edilen yerdeki atmosferi test etmesi ve kırsal ürünleri denemelerini mümkün kılmalarına yardımcı olurlar (Veer ve Tuunter, 2005).

Kırsal turizm, AB tarafından yapılan tanıma göre; tatillerini kırsal alanda, kırsal mirası görenek ve kırsal yaşam tarzından hoşlanan insanların arzusu olarak tarif edilmiştir (European Commission, 2003). Kırsal turizm, son zamanlarda önemli bir kavram haline gelen sürdürülebilir turizm açısından doğaya zarar verilmeden gerçekleştirilmesi nedeniyle giderek artan bir öneme sahiptir (Fuentes ve diğerleri, 2006: 48). Kırsal turizmin yükselişinin nedeni, yerel ürünler ve kültürleri turizmin içine entegre ederek farklı bir turizm yapısı oluşturmasıdır (Liu, 2006: 878). Ayrıca kırsal turizm, diğer turizm destinasyonları üzerinde bir rekabet avantajı elde etmek için önemli bir stratejidir (Rid ve diğerleri, 2014:103). Alisaukas (2008), kırsal turizmin iki temel açıdan önemli olduğu görüşündedir. Birincisi, kırsal alanda ekonomik ve sosyal fayda oluşturması, gençler için cazip bir etkinlik türü olması ve ülke insanı için gelir kaynağı sağlamasıdır. İkincisi ise doğa, kültür ve tarihi değerleri korumada etkili bir araç olmasıdır (akt. Snieska ve diğerleri, 2014: 281).

Şekil 1: Kırsal Turizm Kavramı

Kaynak: Özdemir, 2012.

Günümüzde kırsal turizm kentleşmenin artmasıyla, insanlar tarafından daha fazla talep gören bir turizm faaliyeti haline gelmiştir. Kırsal turizme ilginin artmasında ve yaygınlaşmasında, şu faktörlerin etkisi büyük olmuştur (Çakır ve diğerleri, 2010: 2);

- ✓ Aktif tatillere ve özel ilgi turlarına eğilimin artması.
- ✓ Kentsel yaşamın sınırlayıcı ve kurullarla dolu ortamından uzaklaşma isteği.
- ✓ Deniz kıyılarının her konuda birbirine benzemesi, hatta yozlaşması.
- ✓ Gelişmiş ülkelerde yaşlanmış kentsel nüfus oranının artması, onların da kırsal alanların sağlık verici ortamlarını tercih etmeleri.
- ✓ Kırsal alanların sayısız türde rekreasyonel etkinlik için uygun ortamlara sahip olması.
- ✓ Kırsal turizmin, diğer turizm türlerine göre daha ucuza mal olması.
- ✓ Dünyada çevre koruma bilincinin yaygınlaşmasıyla, korunmuş alanlara ilginin artması.

Kırsal turizm kırsal alanların kalkınmasında önemli rol oynamaktadır. Kırsal turizmin yöre kalkınmasına sağlayacağı faydaları şunlardır (Köroğlu, 2006);

- ✓ Kırsal turizmin yaygınlaşması ile kırsal alanlara götürülecek altyapı, sağlık ve eğitim gibi hizmetlerin kalite ve sayısında önemli miktarlarda artışlar görülebilecektir.
- ✓ Kırsal turizmin gelişmesi ile kırsal yöredeki kadınların aile içerisindeki rollerinin değişmesi ve kadının çalışma yaşamına daha aktif olarak katılması kolay ve hızlı olabilecektir.
- ✓ Gelecekte turistlerin çevreye daha duyarlı olacakları dikkate alınarak kırsal alanlarda yeni bina inşa etmektense, restore çalışmaları ile geleneksel mimari tarz korunarak çevrenin peyzaj açısından daha planlı ve düzenli olması sağlanabilir.
- ✓ Kentte yaşayanların kırsal hayatı yerinde görmesi sonucu kırsal hane halkının problemlerinin fark edilmesi şeklinde çözüme kavuşturulması sağlanabilir.
- ✓ Kırsal alanlardaki kırsal turizm açısından gelir getirecek potansiyeller arasında yer alan doğal, (örneğin, anıt ağaçlar, yaylalar, şelaleler, mağaralar gibi) ve arkeolojik değerlere verilen önem daha da artacaktır. Ayrıca biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunulacaktır.
- ✓ Kentte yaşayan insanların kırsal alanları ziyareti sonucu her iki kesim arasında bilgi akışı olabilir. Bunun sonucunda kırsal alandaki halk için yeni şeylerin öğrenilmesi, yeni insanlar tanıma ve dışa açılma; turistler için ise kırsal aile ile birlikte yaşama, yeni dost edinme ve farklı hayat görüşüne sahip olma gibi faydalar sağlanabilir.
- ✓ Dağlık bölgeler gibi tarımsal üretim yapılacak arazi açısından marjinal sınırlara ulaşmış alanlarda yaşayan kırsal halka yeni iş olanakları yaratarak kırdan kente göçün azaltılması/önlenmesi ve yerinde istihdam sağlanabilir.
- ✓ Kırsal turizm yoluyla gerek tarımla uğraşan ve gerekse uğraşmayan kırsal alandaki hane halkına ek gelir sağlanabilir.

Kırsal turizm, çiftlik turizmi, yeşil turizm veya yayla turizmi olmakla birlikte, doğa tatillerini ve özellikle de eko turizm, alışveriş, kayak, bisikletli ve atlı doğa gezileri, macera, rafting, spor, termal turizm, avcılık ve balıkçılık, sanat, tarih ve etnik yapıya endeksli bir turizm türüdür.

Kırsal turizme katılan bireylere ise genel olarak kırsal turist denilebilir. Kırsal turistlerin, kırsal alanlar ile ilgili motivasyon faktörleri aşağıda sıralanmıştır (Ayaz, 2012:51);

- ✓ Rahatlama; Dinlenme, yoğun iş yaşamından kaçış, günlük stresten uzaklaşma
- ✓ Sosyalleşme; Yeni insanlarla tanışma, benzer ilgi alanlarına sahip insanlarla tanışma
- ✓ Öğrenme; Yeni yerler keşfetmek, yeni şeyler öğrenmek, bilgiyi arttırmak
- ✓ Ailenin bir arada olması; Aile içinde güçlü bağ oluşturmak, çocuklara geleneksel kültürü tanıtmak
- ✓ Yenilik
- ✓ Heyecan

Kırsal turistlerin gittikleri yörelerin çeşitli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Kırsal turizme konu olan kırsal yörelerin özellikleri kısaca şöyledir (Emiroğlu, 2013:40);

- ✓ Gezi etkeninin özenle organize edildiği

- ✓ Sulak alanların varlığı
- ✓ Doğa sporlarına elverişli
- ✓ Milli parklara yakın
- ✓ Tarihsel değerleri içeren
- ✓ Ulaşımı kolay ve ucuz
- ✓ Geleneksel mimariye sahip
- ✓ Sıcak yöre insanı
- ✓ Konaklama kapasitesi yeterli
- ✓ Doğal güzelliklere sahip
- ✓ Yöreye has ürün ve yemeklerin olması
- ✓ Kentsel unsurların minimum olması

Kırsal yörelerde, kırsal turizmin yaşanması ile turizmin çeşitli olumlu ve olumsuz etkileri ortaya çıkmaktadır (Bkz, Tablo1).

Tablo 1: Kırsal Bölgelerde Turizm Olumlu Ve Olumsuz Etkileri

Olumlu Etkiler	Olumsuz Etkiler
İstihdam oluşturma	Çevre tehdidi
İş çeşitliliği meydana getirme	Sosyo-kültürel tehdit
Çoklu aktivite oluşturma	Konut sorunu
Turizm dışındaki işletmelere destek olma	Dışarıdan gelen girişimciler
Çiftliklere destek olma	Trafik sıkışıklığı
Ormancılığa destek olma	Planlama ve denetim eksikliği
Doğal güzelliklerin korunması	Halkın katılımı ve ortaklık yetersizliği
Kırsaldaki küçük yerleşimlere destek olma	
Kırsal sanat ve zanaatları koruma	
Kültürel ihtiyacın karşılanmasına destek olma	
Tarihi yapıları koruma	
Altyapı ve üstyapıya destek olma	
Kadınların rolünü artırma	

Kaynak: Ayaz, 2012:54.

Türkiye’de son yıllarda turistik kıyı merkezleri ve büyük kentlerin çevresindeki köyler, antik kentlerin yakınlarındaki kırsal yerleşmeler, yol kenarlarındaki köyler, kasabalar, turizme artık yabancı değillerdir. Kır lokantaları ve alışveriş sergileri, hatta balık çiftlikleri ve kırsal yollar, turistlerle veya günübirlikçilerle tanışmışlardır. Bireysel geziler yanında, bu tür yerlere ya da onların içinde bulunduğu kırsal alanlara seyahat acenteleri tarafından günlük geziler düzenlenmektedir (Soykan, 2001: 151).

2.2. Siirt İli Turizm İstatistikleri

30 Nisan 2015 itibariyle Siirt'te Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan İşletme Belgeli 2 otel bulunmaktadır. Yatırım belgeli 96 oda ve 192 yatak kapasiteli 1 adet otel, Belediye Belgeli 153 yataklı, 85 odalı 4 adet otel ve pansiyon vardır (www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr, 25.08.2014). Ayrıca 5 adet A grubu ve 1 adet B grubu olmak üzere 6 adet seyahat acentası faaliyet göstermektedir (www.tursab.org.tr, 25.08.2014). Siirt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

verilerine göre Siirt'te 2011 yılında konaklayan yerli ve yabancı turist sayısı 20.000'dir. 2013 yılında ise konaklayan turist sayısı 25.000'e ulaşmıştır. 2011 yılında Siirt'i ziyaret eden günübirlikçi turist sayısı ise 1.400.000 olarak belirlenmiştir. 2013 yılında günübirlikçi turist sayısı 1.500.000'i aşmıştır. Günübirlikçi turistlerin büyük bir kısmı Aydınlar ve Baykan ilçelerini ziyaret etmişlerdir (www.siirtkulturturizm.gov.tr, 17.07.2014).

2.3. Siirt İlinde Kırsal Turizm

Siirt ilinde Botan Çayı çevresi, Alkumru Barajı, Tillo'da kale mevki, Botan Kanyonu, Şavuran Köprüsü, Baykan Mesire alanı, Çemkari ve Herekol yaylaları doğaya dayalı turizm türleri için önemli potansiyele sahiptir. Botan çayı ve çevresi *doğa yürüyüşü turizmi, rafting turizmi, sportif olta balıkçılığı, kuş gözlemciliği turizmi ve av turizmi* için önemli alanlara sahiptir.

Tillo'daki kale mevki ve Botan Kanyonu çevresi, *foto-safari ve hava sporları turizmi* için uygun alanlara sahiptir. Belirli dönemlerde bölgeye bu amaçla çok sayıda turist gelmektedir. Şavuran Köprüsü ve Baykan Mesire alanı, farklı doğası ile önemli bir potansiyele sahiptir. Bu alanların çevresinde farklı türde yaban hayvanları ve çok sayıda endemik bitki türü bulunmaktadır. Bu açıdan, bu iki alan *av turizmi ve botanik turizm* için potansiyel sahibi yerlerdir.

Pervari ve Şirvan ilçelerinde yer alan Çemkari ve Herekol yaylaları, önemli yaylalar olmalarına rağmen şimdiye kadar turizm konusunda değerlendirilememişlerdir. Bu yaylalar göçerler tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca bu yaylalarda bulunan ve endemik bir bitki türü olan ters lale, *botanik turizm* için önem taşımaktadır.

Botan Çayı çevresinde bulunan Botan Mağaraları sahip oldukları tarihi ve doğal değerleri ile ilde *mağara turizmi* için önemli turistik alanlardır.

Toprak ve çeşitli maddelerin karışımlarından yapılan Siirt Cas evleri, Siirt Sabatları (Altgeçit görünümünde) ve Siirt kapı tokmakları *kültür turizmi* açısından önemli değerlerdir (www.wowturkey.com).

Siirt ili, yemek kültürü açısından ülkemizin en önemli illerinden biridir. Özellikle büryan kebabı, perde pilav, Siirt içli köftesi ve bumar dolması en önemli yemekleri arasındadır. Ziyaretçiler tarafından büyük beğeni toplayan bu ürünler, *gastronomi turizmi* için büyük potansiyel oluşturlar.

Tillo ilçesi, inanç turizmi potansiyeli ve doğal güzelliklerinin yanında sakin bir ilçe olması ve gelen ziyaretçilere huzur vermesi nedeniyle *dinlenme turizmi* için önemli bir destinasyondur. Ayrıca Ziyaret Beldesi ve Tillo ilçesi *inanç turizmi* konusunda büyük potansiyele sahip olup, her yıl yüzbinlerce ziyaretçiye ev sahipliği yapmaktadırlar.

Siirt iline ait yöresel ürünler ve bu ürünler için yapılan festivaller de turizm potansiyeli oluşturan diğer unsurlardandır. Özellikle tiftikten ve kök boyasından yapılan Siirt kilimi ve battaniyesi, Siirt fıstığı, Zivzik narı, Pervari balı ve Bıttım sabunu önemli yöresel ürünlerdir. Ayrıca bu ürünlerle ilgili her yıl festivaller düzenlenmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın amacı, Güney Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Siirt ilinin kırsal turizm potansiyelinin belirlenmesi ve Siirt ilinde öğrenim gören turizm öğrencilerinin kırsal turizme

bakış açılarını tespit etmektir. Araştırmanın kapsamını, Siirt ilinde yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Yörede sadece Siirt Üniversitesi bünyesinde 2009 yılında açılan “Turizm ve Seyahat Hizmetleri” programı vardır. Turizm bölümünde kayıtlı olan 206 öğrenci araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmada evrenin tamamına ulaşılmıştır.

4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Veri toplama aracı olarak anket yönteminden yararlanılmıştır. Anketler, 2015 yılı Ocak ayında öğrenciler ile yüz yüze görüşme ile yapılmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde katılımcıların demografik özellikleri ölçmeye yönelik 10 soru bulunmaktadır. İkinci kısımda ise; öğrencilerin kırsal turizmle bakış açılarını ölçmeye yönelik toplam 18 soru bulunmaktadır. Anket soruları Ayaz, Yeşiltaş ve Türkmen’in 2012 yılında yaptıkları çalışmadan uyarlanarak hazırlanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında değerlendirilmiştir. Tüm veriler için frekans analizi yapılmıştır. Kırsal turizmle yönelik olumlu ve olumsuz bakış açılarını ölçebilmek amacıyla açıklayıcı analizler, “t” testi ve Tek Yönlü ANOVA analizi yapılmıştır.

Araştırmanın amacına yönelik ve konuyla ilgili literatür taramaları sonucunda oluşturulan araştırma hipotezleri ise şu şekildedir:

- ✓ **H₁:** Öğrencilerin kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerle yönelik algıları ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.
- ✓ **H₂:** Öğrencilerin kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerle yönelik algıları ile ikamet ettikleri yer arasında anlamlı farklılık vardır.
- ✓ **H₃:** Öğrencilerin kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerle yönelik algıları ile turizm sektöründe çalışma süreleri arasında anlamlı farklılık vardır.

Çalışmamızda öğrencilerin kırsal turizmle yönelik olumlu algıları hakkındaki 13 adet önerme için hipotezlerin kurulmamasının nedeni, olumlu ifadelerle ilgili yapılan “t” testi ve Tek yönlü ANOVA analizleri sonucunda anlamlı bir farklılık olmamasıdır. Yapılan analizlerle ilgili her birisini ayrı ayrı tablolar içerisinde göstermek çok fazla sayfa tutacağı için çalışmamızda yer verilmemiştir.

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin demografik dağılımları, kişisel özellikleri, kırsal turizm ile ilgili düşünceleri, kırsal turizmin olumlu ve olumsuz yönlerine bakış açıları ve hipotez testlerine yönelik bilgiler verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Sayı (n)	Yüzde (%)
Bayan	108	52,4
Erkek	98	47,6
Toplam	206	100,0
Medeni Durum	Sayı	%
Evli	12	5,8
Bekâr	194	94,2

Toplam	206	100,0
Yaş	Sayı	%
18-25	186	90,3
26-30	7	3,4
31-35	2	1,0
36-40	5	2,4
41 ve Üzeri	6	2,9
Toplam	206	100,0
Aylık Gelir Durumu	Sayı	%
500 TL ve altı	130	63,1
501-750 TL	22	10,7
751-1000 TL	13	6,3
1001-1250 TL	18	8,7
1500 TL ve üzeri	23	11,2
Toplam	206	100,0

Tablo 2’deki demografik özelliklere göre katılımcılar daha çok 108 kişi ile erkeklerden (%52,4) oluşmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu 194 kişi (%94,2) ile bekâr kişilerdir. Yaş aralığı en çok 18-25 yaş arasında 186 kişi (%90,3) bulunmaktadır. Aylık gelir durumlarına bakıldığında önemli bir kısmının 130 kişinin (%63,1) 500 TL ve altı gelire sahip oldukları görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin ailelerinden maddi destek aldıkları söylenebilir.

Tablo 3: Turizm Eğitimi Alan Öğrencilere Ait Kişisel Veriler

Memleketinizde ikamet ettiğiniz yer	Sayı (n)	Yüzde (%)
Kırsal	88	42,7
Kentsel	118	57,3
Toplam	206	100,0
Kaç yıldır Siirt’te yaşamaktasınız?	Sayı	%
1 yıldan az	57	27,7
1-3 yıl	91	44,2
7 yıldan fazla	58	28,2
Toplam	206	100,0
Turizm sektöründe çalışma süresi	Sayı	%
1 yıldan az	161	78,2
1-3 yıl	27	13,1
4-6 yıl	13	6,3
7 yıl ve üzeri	5	2,4
Toplam	206	100,0

Tablo 3’te öğrencilere ait bireysel bilgiler yer almaktadır. Öğrencilerin memleketlerinde ikametleri 118 kişi (%57,3) ile kentsel alanlarda yaşayanlardan oluşmaktadır. Katılımcıların 91’i (%44,2) Siirt’te 1-3 yıl arasında yaşamaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmının 161 kişinin (%78,2) turizm sektöründeki çalışma süreleri 1 yıldan az olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Kırsal Turizmle İlgili Düşünceleri

Kırsal turizmde çalışmak ister misiniz?	Sayı (n)	Yüzde (%)
Evet	131	63,6
Hayır	75	36,4
Toplam	206	100,0
Kırsal turizmde bakış açısı	Sayı	%
Olumlu	133	64,6

Olumsuz	28	13,6
Kararsızım	45	21,8
Toplam	206	100,0
Kırsal turizm neyi çağrıştırmaktadır?	Sayı	%
Kırsal Alanları	80	38,8
Geleneksel Kültürü	60	29,1
Yöresel Ürünler	47	22,8
Değer	13	6,3
Kalite	5	2,4
Memnuniyet	1	,5
Toplam	206	100,0

Tablo 4’te Siirt ilindeki turizm bölümü öğrencilerinin kırsal turizmle ilgili düşünceleri yer almaktadır. Kırsal turizmde çalışmak isteyen öğrencilerin sayısı 131 kişiden (%63,2) oluşmaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmının 133 kişi ile (%64,6) kırsal turizme bakış açısı olumlu olarak görülmektedir. Öğrenciler için kırsal turizmin daha çok Kırsal turizm alanlarını 80 kişi (%38,8) Kırsal turizmi, öğrencilerden 80 kişi (%38,8) kırsal alanlar olarak görürken, 60 kişi (%29,1) geleneksel kültür olarak görmekte yine 47 kişi (%22,8) yöresel ürünler olarak görmektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Kırsal Turizmin Olumlu Yönlerine Bakış Açıları

İFADELER	1:Kesinlikle Katılmıyorum; 5:Kesinlikle Katılıyorum					Ort.	Std.S
	1	2	3	4	5		
Doğal çevre ve biyo çeşitliliği korur.	7 (3,4)	1 (,5)	26 (12,6)	58 (28,2)	114 (55,3)	4,32	,95
Dinlenmeyi ve stresten uzaklaşmayı sağlar.	2 (1,0)	10 (4,9)	24 (11,7)	54 (26,2)	116 (56,3)	4,32	,93
Yerel halkı, kültür ve çevreyi değerlendirmeye yöneltir.	5 (2,4)	8 (3,9)	20 (9,7)	71 (34,5)	102 (49,5)	4,25	,95
Yerel halkın gelirlerinin artmasını sağlar.	1 (,5)	3 (1,5)	37 (18,0)	75 (36,4)	90 (43,7)	4,21	,82
Çevre ve kültürün korunmasına katkıda bulunur.	3 (1,5)	8 (3,9)	23 (11,2)	82 (39,8)	90 (43,7)	4,20	,89
Tarihi yapıların korunmasını sağlar.	10 (4,9)	8 (3,9)	12 (5,8)	82 (39,8)	94 (45,6)	4,17	1,04
Yeni turizm işletmeleri ile yerel ekonomiyi canlandırır.	4 (1,9)	7 (3,4)	39 (18,9)	77 (37,4)	79 (38,3)	4,07	,94
Kırsal alanlara ve doğaya uyum sağlama olanağı sunar.	6 (2,9)	5 (2,4)	37 (18,0)	80 (38,8)	78 (37,9)	4,06	,96
Destinasyonlarda biriken turist yığınlarının kırsal alanlara çekilmesini sağlar.	6 (2,9)	13 (6,3)	36 (17,5)	71 (34,5)	80 (38,8)	4,00	1,04
Yeni iş imkânları yaratır.	5 (2,4)	6 (2,9)	50 (24,3)	69 (33,5)	76 (36,9)	3,99	,98
Yerel halkın yaşam standardını yükseltir.	3 (1,5)	18 (8,7)	45 (21,8)	70 (34,0)	70 (34,0)	3,90	1,02
Kadınlara yeni iş imkânları yaratır.	9 (4,4)	6 (2,1)	60 (29,1)	79 (38,3)	52 (25,2)	3,77	1,01
Yerel ortaklıkları ve işbirliğini artırır.	5 (2,4)	12 (5,8)	77 (37,4)	62 (30,1)	50 (24,3)	3,68	,98

Tablo 5, öğrencilerin önermelere katılım dereceleri, ortalamaları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Ayrıca bu önermelere yönelik 206 öğrencinin katılıp katılmama derecelerini frekans yüzdelerine göre yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Aritmetik ortalamalarından en yüksek olan önerme 4,32 aritmetik ortalama ile “Doğal çevre ve biyolojik çeşitliliği korur” ile yine aynı aritmetik ortalamaya sahip “Dinlenmeyi ve stresten uzaklaşmayı sağlar” önermeleridir. Bu aritmetik ortalamaya sahip önermeleri 4,25 aritmetik ortalama ile “Yerel halkı, kültür ve çevreyi değerlendirmeye yönelir” önermesi takip etmektedir. Aritmetik ortalaması en düşük 3 önerme ise sırasıyla; 3,68 aritmetik ortalama ile “Yerel ortaklıkları ve işbirliğin artırır”, 3,77 aritmetik ortalama ile “Kadınlara yeni iş imkânları yaratır”, 3,90 aritmetik ortalama ile “Yerel halkın yaşam standardını yükseltir” önermesidir. Bütün kırsal turizm hakkındaki olumlu ifadelerle ilgili sorulan 13 adet önermenin ortalaması 4,07 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Kırsal Turizmin Olumsuz Yönlerine Bakış Açıları

İFADELER	1:Kesinlikle Katılmıyorum; 5:Kesinlikle Katılıyorum					Ort.	Std.S
	1	2	3	4	5		
Dışarıdan gelen zengin girişimcilerin, kırsal bölgeyi sömürmelerine yol açar.	24 (11,7)	21 (10,2)	63 (30,6)	63 (30,6)	35 (17,0)	3,31	1,20
Kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını artırır.	23 (11,2)	29 (14,1)	72 (35,0)	49 (23,8)	33 (16,0)	3,19	1,20
Kırsal yollarda trafik sorunlarına neden olur.	30 (14,6)	26 (12,6)	78 (37,9)	47 (22,8)	25 (12,1)	3,05	1,19
Sosyo-kültürel bozulmalara yol açar.	46 (22,3)	45 (21,8)	65 (31,6)	33 (16,0)	17 (8,3)	2,66	1,22
Doğal çevrenin bozulmasına neden olur.	84 (40,8)	43 (20,9)	19 (9,2)	27 (13,1)	33 (16,0)	2,43	1,51

Yukarıdaki Tablo 6, öğrencilerin önermelere katılım dereceleri, ortalamaları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Ayrıca bu önermelere yönelik 206 öğrencinin katılıp katılmama derecelerini frekans yüzdelerine göre yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Aritmetik ortalamalarından en yüksek olan önerme 3,31 aritmetik ortalama ile “Dışarıdan gelen zengin girişimcilerin, kırsal bölgeyi sömürmelerine yol açar” önermesidir. Bu aritmetik ortalamayı 3,19 aritmetik ortalama ile “Kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını artırır” önermesi takip etmektedir. Aritmetik ortalaması en düşük olan önerme ise 2,43 ile “Doğal çevrenin bozulmasına neden olur” önermesidir. Bütün kırsal turizm hakkındaki olumsuz ifadelerle ilgili sorulan 5 adet önermenin ortalaması 2,93 olarak tespit edilmiştir.

6. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZ TESTLERİ VE SONUÇLARI

Çalışma kapsamında, öğrencilerin cinsiyet, ikamet yerleri, turizm sektöründe çalışma süreleri ile kırsal turizmin olumsuz yönlerini algılamaları arasında farklılık analizi sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 7: Kırsal Turizmin Olumsuz Yönleri İle Cinsiyet Arasındaki Farklılıklar (t-Testi)

Kırsal Turizmle İlgili Olumsuz İfadeler	Erkek	Bayan	t	df	Sig.
Doğal çevrenin bozulmasına neden olur	2,7593	2,0612	3,386	204	,001*
Sosyo-kültürel bozulmalara yol açar	2,9537	2,3367	3,731	204	,000*
Kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını artırır	3,2500	3,1327	,701	204	,484

Kırsal yollarda trafik sorunlarına neden olur	3,2037	2,8878	1,908	204	,058
Dışarıdan gelen zengin girişimcilerin, kırsal bölgeyi sömürmelerine yol açar	3,3889	3,2245	,974	204	,331

* Sig<0.05

Çalışmada öğrencilerin kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerle yönelik algılarını cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini test edebilmek amacıyla “t” testi yapılmıştır. Kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerden “doğal çevrenin bozulmasına neden olur” ve “sosyokültürel bozulmalara yol açar” ifadeleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır (p<0.05).

Tablo 8: Kırsal Turizmin Olumsuz Yönleri İle İkametgâh Yerlerine Göre Farklılıklar (t- Testi)

Kırsal Turizmle İlgili Olumsuz İfadeler	Kırsal	Kentsel	t	df	Sig.
Doğal çevrenin bozulmasına neden olur	2,4659	2,3983	,316	204	,752
Sosyo-kültürel bozulmalara yol açar	2,9318	2,4576	2,800	204	,006*
Kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını arttırır	3,1364	3,2373	-,597	204	,551
Kırsal yollarda trafik sorunlarına neden olur	3,1591	2,9746	1,097	204	,274
Dışarıdan gelen zengin girişimcilerin, kırsal bölgeyi sömürmelerine yol açar	3,3068	3,3136	-,039	204	,969

* Sig<0.05

Çalışmada öğrencilerin kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerle yönelik algılarını memleketlerindeki ikamet ettikleri yerlere göre farklılık gösterip göstermediğini test edebilmek amacıyla “t” testi yapılmıştır. Kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerden “Sosyokültürel bozulmalara yol açar” ifadeleri ile ikamet ettikleri yerler arasında anlamlı farklılık vardır (p<0.05).

Tablo 9: Kırsal Turizmin Olumsuz Yönleri İle Turizmde Çalışma Sürelerine Göre Farklılıklar (ANOVA)

Kırsal Turizmle İlgili Olumsuz İfadeler	F	Sig.
Doğal çevrenin bozulmasına neden olur	6,892	,000*
Sosyokültürel bozulmalara yol açar	,174	,914
Kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını arttırır	5,693	,001*
Kırsal yollarda trafik sorunlarına neden olur	,256	,857
Dışarıdan gelen zengin girişimcilerin, kırsal bölgeyi sömürmelerine yol açar.	,573	,634

* Sig<0.05

Öğrencilerin turizm sektöründe çalışma sürelerine bağlı olarak, kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Kırsal turizmle ilgili olumsuz ifadelerden “doğal çevrenin bozulmasına neden olur” ve “kırsal bölgelerde emlak fiyatlarını arttırır” ifadeleri ile turizm sektöründe çalışma süreleri arasında anlamlı farklılık vardır (p<0.05).

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırsal turizm gün geçtikçe daha fazla rağbet gören ve birçok ülke için önemli bir kaynak olarak görülen bir turizm faaliyeti haline gelmiştir. Kırsal turizm özellikle az gelişmiş bölge ve yöreler için önemli bir fırsat oluşturmaktadır. Uygulandığı bölgede sosyal, ekonomik ve kültürel alanda gelişmeler sağlamaktadır. Bu nedenle ülkemizin az gelişmiş illerinden biri olan Siirt için kırsal turizm büyük önem arz etmektedir. Siirt kırsal turizm için büyük bir potansiyele sahiptir. Özellikle Tillo (Aydınlar) ve Baykan ilçeleri inanç turizmi açısından cazibe merkezi haline gelmiştir. Dikici ve Sağır (2012)'a göre kırsal turizm içerisinde yer alan farklı turizm faaliyetlerinden bir tanesi de inanç turizmi olarak görülmektedir. Yılda 1 milyonun üzerinde günübirlik ziyaretçi kabul eden bu ilçeler, tanıtımın artırılması ve gerekli altyapı ve üstyapının iyileştirilmesi ile daha fazla turist çekebilecektir.

Siirt'te şüphesiz ki en büyük sorun güvenlik sorunudur. İlin bazı ilçelerinde meydana gelen terör olayları yöre hakkında olumsuz bir imaj oluşturmaktadır. Güvenlik sorununun yanı sıra tanıtımın da yetersiz yapılması kırsal turizmi olumsuz etkilemektedir. Botan çevresinde yer alan mağaralar, kanyonlar ve mesire alanları ile Çemkari ve Herekol yaylaları eşsiz manzaralarıyla turist çekme potansiyeline sahip yerlerdir. Endemik bir bitki türü olan ters lale, botanik meraklısı turistleri yöreye çekmek için çok önemli bir kaynaktır.

Yöreye ait olan büryan kebabı, perde pilav, Siirt köftesi ve bumar dolması ülkemizde birçok kişinin büyük beğenisini kazanmış yemeklerdir. Günümüzde dünyanın her yerine sırf değişik lezzetleri tatmak için seyahat eden insanlar bulunmaktadır. Siirt yemekleri, tanıtımın yapılması halinde yöreye çok sayıda turist gelmesini sağlayacaktır. Ülke genelinde büyük talep gören Siirt fıstığı, Zivzik narı, Pervari balı ve bıtım sabunu çeşitli festivallerle tanıtılmaya çalışılmaktadır. Ancak yapılan festivallere katılımın büyük kısmını yöre halkı oluşturmaktadır. Bu durum çok değerli bu ürünlerin Siirt için sağlayabileceği faydayı azaltmaktadır.

Siirt ili av turizmi, rafting turizmi, trekking, gençlik turizmi, sağlık turizmi ve kuş gözlemciliği turizmi içinde önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle Eruh, Pervari ve Şirvan çevrelerinde yaban keçisi, domuz, tavşan, tilki, keklik gibi av hayvanları bulunmaktadır. Özellikle Botan çayı ve çevresi rafting, trekking ve kamp yapmak için uygundur. Yine Botan çayı çevresi ile Baykan çevresi çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bu açıdan yörede kuş gözlemciliği de yapılabilir.

Anket sonuçlarına göre, turizm öğrencileri kırsal turizm işletmelerinde çalışmak istemektedir. Öğrencilerin çoğunun kırsal turizme bakış açıları olumludur, öğrenciler için kırsal turizm kırsal alanları, geleneksel kültürü ve yöresel ürünlerin kullanımını ifade etmektedir. Kırsal turizmin doğal çevreyi ve biyo çeşitliliği koruması, dinlenmeyi ve stresten uzaklaşmayı sağlaması, yerel halkın, kültür ve çevre değerlerini değerlendirme olanağı sunması gibi olumlu sonuçlarına öğrenciler önemli düzeyde katılmıştır. Öğrenciler kırsal turizmin olumsuz yönlerinden en çok sosyo-kültürel ve doğal çevrenin bozulmasına yol açar ifadelerine katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyeti, ikametgâh yerleri, turizmde çalışma süreleri ile kırsal turizmin olumsuz yönlerini algılamaları arasında istatistiki olarak farklılık bulunmaktadır.

Siirt'te kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilebilmesi için yörede turizmin önündeki engeller ve sorunlar ortadan kaldırılmalıdır. Yörede turizmi olumsuz etkileyen sorunlar, çözümleri ve öneriler şunlardır;

- ✓ Bölgedeki güvenlik sorunu turizm için en büyük sorundur. Bu sorun ancak kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve halk işbirliği ile çözülebilir.
- ✓ Turistlerin konaklama ihtiyacını karşılayacak yeterli sayıda ve kalitede tesis bulunmamaktadır. Bu sorunun çözümünde özellikle yöredeki iş adamları yatırım yapmak için buraya çekilebilir. Ayrıca devlet tarafından verilecek teşvikler bu sorunu çözüme kavuşturacaktır.
- ✓ Bölgede altyapı ve ulaşım olanaklarının yetersiz olması bölgedeki kamu ve yerel yönetimlerin işbirliği ile çözülebilir.
- ✓ Siirt'te henüz bir turizm destinasyon imajının oluşturulmamıştır. Özellikle önemli ölçüde inanç turizmi potansiyeline sahip Tillo (Aydınlar) ve Baykan ilçeleri inanç turizmi destinasyon imajı oluşturulabilir.
- ✓ Siirt'te restorasyon çalışmaları ve arkeolojik kazılar yetersiz seviyededir. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü başkanlığında restorasyon ve arkeolojik kazıların yapılarak tarihi zenginlikler gün yüzüne çıkartılabilir.
- ✓ Yapılan festivallere ülke dışından misafirler de davet edilerek, festivallerin etkisi artırılmaya çalışılmalıdır.
- ✓ Siirt için çok önemli olan Botan çayı üzerinde yapılan barajlar, ekolojik dengeyi bozmakta, yöredeki bitki ve hayvan çeşitliliğine zarar vermektedir. Bundan dolayı barajların yapılmasıyla çevrede oluşabilecek olumsuz etkiler önlenmelidir.
- ✓ Yörede yok olma noktasına gelen yaban hayatı için koruyucu önlemler alınarak, çeşitliliğin artması amacıyla çalışmalar yapılmalıdır.
- ✓ Yerel halk turizm konusunda bilinçlendirilerek, yöreye gelen konuklara yöreye ait aktivitelerde bulanabilme imkânı sağlanmalıdır.

Türkiye'de sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından illerin gelişmişlik düzeyi indeksine göre Siirt ili (-2.72), il ortalamalarına göre 75. sırada az gelişmiş iller arasındadır (Gül ve Çevik, 2014). Sanayi ve ticaret konusunda çok geride olan Siirt için kırsal turizm çok önemli bir gelir ve istihdam kaynağı olarak ilin gelişmişlik düzeyini arttırabilir. Ancak bölgedeki birçok sorun (altyapı ve üst yapı sorunları, turizm bilincinin olmayışı, güvenlik, vb.) bu duruma engel olmaktadır. Son yıllarda özellikle barış süreci ile birlikte sorunların çözülmeye başlandığı görülmektedir (Kıngır ve diğerleri, 2014:59). Barış sürecinin başarıya ulaşması ile birlikte Siirt ilinin kırsal turizm potansiyelinden daha yüksek düzeyde yararlanılması mümkün hale gelecektir. Aynı zamanda kırsal turizm ile sağlanabilecek gelir artışı ve istihdam yöre halkının barış ve huzur ortamına olan inancını da pekiştirecektir. Bu yönüyle kırsal turizmin ülke bütünlüğüne ve huzur ortamına katkı sağlayabileceğini söylemek de mümkündür.

KAYNAKÇA

Akça, H. (2004), "Dünya'da ve Türkiye'de Kırsal Turizm," *Standart Dergisi*, Eylül, s. 61-70.

Ayaz, N. (2012), "Kırsal Turizm Ve Paydaşları: Belediye Başkanlarının Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, E.B.E., Ankara

Ayaz, N., Yeşiltaş, M. ve Türkmen, F. (2012), "Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kırsal Turizme Bakış Açıları ve Algıları Üzerine Bir Araştırma", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 14 (22): 103-112.

Çakır A., G. Dursun S. ve Dursun B. (2010), "Kırsal Turizmde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanılması: Poyralı Köyünde Uygulanabilirliği", *Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Sempozyumu* 1-2 Ekim, İğneada, Kırklareli.

Dikici E. ve Sağır, A. (2012), "Antalya'da İnanç Turizminin Sosyolojik Çözümlemesi: Demre-Myra Örneği", *KMU Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*,14 (22): 35-43.

Emiroğlu, B. D. (2013), "Kazdağı Yöresinde Yaşayan Yerel Halkın Kırsal Turizmde Bakışının Değerlendirilmesi: Adatepe ve Mehmetalan Köyleri Örneği", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, ÇOMÜ, SBE, Çanakkale.

European Commission (2003), "Fact Sheet. Rural Development in the European Union", Brussels.

Fuentes-Fuentes, M. F., Albacete-Saez, C. A. ve Liorens-Montes, J. (2006), "Service Quality Measurement in Rural Accommodation", *Annals of Tourism Research*, Vol:34, No:1, s:45-65.

Gül, H. ve Çevik, B. (2014), "2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye'de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması", https://ekonomi.isbank.com.tr/UserFiles/pdf/ar_03_2012.pdf, Erişim:15.03.2015.

Honey, M. (1999), "Ecotourism and Sustainable Development". Island Press. ISBN 1-55963-581-9. Washington D.C. USA.

Iorio, M., Corsale, A. (2010), "Rural tourism and livelihood strategies in Romania", *Journal of Rural Studies*, Vol:26, No:2, s:152-162.

Kıngır, S., Çelik, S., Sancar, M. F. ve Akay, B. (2014), "Perception Of Local Community On Tourism: A Study In The Southeast Anatolia Region (SEAR)", *Nişantaşı University Journal Of Social Sciences*, Vol:2, No:1, s:43-64.

Köroğlu, A. ve Köroğlu, Ö. (2006), "Kırsal Turizmin Yöre Kalkınmasındaki Rolü, Buldan Yöresi Kırsal Turizm Potansiyeli", *Buldan Sempozyumu*, (23-24 Kasım 2006) *Bildiriler Kitabı*, Cilt 1, s:233-242, Denizli.

Ligtenberg, A., Beers, G., Goetgeluk R. ve Rijswijk, J. H. (2000), "The use of Multi-Agents and Cellular Automata for modelling a changing countryside. Plurality and Rurality The Role of the Countryside in Urbanised Regions", *Agricultural Economics Research Institute (LEI)*, The Hague.

Liu, A. (2006), "Tourism in rural areas: Kedah, Malaysia", *Tourism Management*, 27

MacDonald, R. and Jolliffe, L. (2003) "Cultural Rural Tourism: Evidence from Canada", *Annals of Tourism Research*, Vol. 30 (2), 307-312.

Middleton, T. C. ve Rebecca H. (1988). "Sustainable Tourism; A Marketing Perspective", *Butter Worth-Heinemann Linance House*. Oxford: Jordan Hill, USA.

Özdemir, S. (2012), "Kırsal Kalkınmada Kırsal Turizmden Yararlanma Olanakları: Gökçeada Örneği" *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (23): s.19-21.

Özkan, E. (2007), "Türkiye’de Kırsal Kalkınma Politikaları ve Kırsal Turizm". Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Rid, W., Ezeuduji, I., ve Haider, U. (2014), "Segmentation By Motivation For Rural Tourism Activities In The Gambia", *Tourism Management*, Vol:40, s:102-116.

Sharpley, R. (2002), "Rural Tourism And The Challenge Of Tourism Diversification: The Case Of Cyprus", *Tourism Management*, Vo:23, No:2, s:233-244.

Snieškaa, V., Barkauskiene K. ve Barkauskas, V. (2014), "The Impact Of Economic Factors On The Development Of Rural Tourism: Lithuanian Case", 19th International Scientific Conference; Economics and Management 2014, ICEM 2014, 23-25 April 2014, Riga, Latvia

Soykan, F. (2001), "Ege Bölgesinden Kırsal Turizme Özgün Bir Örnek: Şirince Köyü (Selçuk/İzmir)", *Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi* (2001/1), s:151-176.

Uçar, M. (2010), "Kırsal Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapıya Etkisi ve Fethiye Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, S.B.E., Muğla

Veer, M. ve Tuunter, E. (2005), "Rural Tourism in Europe", Expert and Innovation Centre, the Hague, the Netherlands.

İnternet Kaynakları

<http://www.siirtkulturturizm.gov.tr/belge/134356/eski2yeni.html> (Erişim Tarihi: 15.07.2014)

<http://www.siirtkulturturizm.gov.tr/belge/134362/magaralar.html> (Erişim Tarihi: 17.07.2014)

<http://www.siirtkulturturizm.gov.tr/belge/134361/yaylalar.html> (Erişim Tarihi: 17.07.2014)

<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=55285> (Erişim Tarihi: 19.07.2014)

<http://www.ktbayirimisletmeler.gov.tr/TR,9860/turizm-belgeli-tesisler.html> (Erişim Tarihi: 25.08.2014).

<http://www.tursab.org.tr/tr/seyahat-acentalari/seyahat-acentasi-arama?search=1> (Erişim Tarihi: 25.08.2014).